

ЯРОСЛАВ БОДАК

17 лютого 2016 року завершився земний шлях Ярослава Бодака. Перестало битися серце, навечно замкнулися очі відомого педагога-музиканта, знаного науковця-етномузиколога, громадського діяча, літератора, члена Національної Спілки композиторів України, щирої, високоінтелегентної людини.

Проживши тривале, многотрудне життя – Ярослав Бодак народився 13 квітня 1934 року – він ніколи не поривав сув'язі зі своєю гілкою українського народу – лемками. Разом з ними він пережив усі жахіття суспільно-політичних катаклізмів тоталітарних режимів і змушений був покидати з ріднею гори і передгір'я Лемківщини, переміщуючись до Луганщини, Тернопілля і зупинившись у Бориславі. В юності Я. Бодак навчався в Дрогобицькому нафтовому технікумі. Хоча ця галузь не була йому близькою, але, отримуючи в цьому закладі стипендію, намагався бути матеріально незалежним, підтримуючи родину багатодітної сім'ї батька Антона Бодака.

Перемогла любов до музики, до традицій народної культури, яку юнак сповна увібрав, не покидаючи їх як музикант, дослідник, педагог і літератор до своїх останніх днів. Я. Бодак закінчив Дрогобицьке музичне училище і Львівську консерваторію ім. М. Лисенка. Все, чого торкалася його рука, відбувалося легко та продуктивно: його дипломна робота «Лемківське весілля на Горличчині», виконана під керівництвом відомого фольклориста Володимира Гошовського, була удостоєна золотої медалі на всесоюзному конкурсі студентських наукових робіт. Безпосереднім її продовженням є фундаментальне наукове дослідження, над яким він працював тривалі роки – «Лемківщина моя мила. Пісні Анни Драган з Галицької Лемківщини», яке побачило світ 2011 року у видавництві «Український рейтинг» (Київ).

Майже півстоліття Я. Бодак незмінно працював викладачем музично-теоретичних предметів у Дрогобицькому музичному училищі ім. Василя Барвінського. Своєю працею, увагою та терпінням завоював авторитет, пошану та любов як у численного грона студентів, так і серед колег-педагогів. Проте, він ніколи не обмежувався лише педагогічною діяльністю: намагався значно розширити і вдосконалити навчальний процес у мистецьких закладах, оновлюючи навчально-педагогічну літературу. Він працював над створенням нових підручників і посібників з музичної літератури та фольклору для музичних шкіл і музичних училищ. Особливо відчутними і плідними ці здобутки стали вже в умовах відновленої незалежності України – його праці використовуються в різних регіонах держави.

Невід'ємною рисою особистості Ярослава Бодака було те, що він завжди знаходився у творчому пошуку, у неспокої, його постійно цікавили засадничі «вічні» питання. У довгому шляху його глибокої віри в Бога, він зачіпав питання, що у світі є Гармонією, а що – Хаосом; що – Добром і Злом і де межа між ними. Своїми потаємними думками він ділився з однодумцями, водночас не забуваючи про родину: виховав порядними й освіченими людьми синів і доньку, дочекався онуків.

Пам'ятаючи про своє походження, про свій рід Ярослав Бодак звернувся до красного письменства. Маючи витончене чуття мови, постійно відшліфовував, використовував і вдосконалював її ресурси. В останні роки свого життя він працював над повістю-романом «За чужими кордонами», в якій майстерно, у яскравих образах відтворив словом шматок історії Лемківщини середини ХХ століття. Повернення до рідного краю, що справді опинився «за чужими кордонами», знайшло віддзеркалення у високомистецькому літературному творі, в якому відлунюють народні пісні, шедеври класичної музики. Але літературний твір підлягає іншим законам: тут присутні, крім мовного аспекту, вимисел, інтрига, драматургія розвитку тощо. Можливо, помиляюсь, але в українському письменстві вкрай мало – особливо у прозі – літературних сюжетів із музичною домінантою. Зрештою, у світовому засягу маємо низку видатних письменницьких імен, які у своїх творах музичне мистецтво поклали на чільне місце.

У повісті «За чужими кордонами» авторові в романтичній формі вдалося зобразити дитячі та юнацькі роки (тут, безперечно, відчутний автобіографічний струмінь) талановитого і вразливого хлопчика, на долю якого випали вкрай важкі випробування. Повість Я. Бодака – достатньо широкий зріз життя одного із субетносів України на тлі драматичних колізій Центрально-Східної Європи. Десятиріччя 1939–1949 рр. для цієї частини континенту (у центрі, без перебільшення – Лемківщина!) – це роки невимовних потрясінь, трагедій, спричинених зіткненням тоталітарних режимів, шовіністичним шумовинням, людською нетерпимістю. Але Ярослав Бодак, не минаючи у своєму творі вищезгаданого суспільно-політичного «фону», теплими, доброзичливими фарбами зумів відтворити світлий образ мрійливої і доброї юної особистості. Музиці в цій картині належить чільне місце: від опису незрівняної краси лемківської пісні до піднесеного змалювання мистецтва класиків – Шуберта, Бетговена, Барвінського, Рахманінова...

Нині не вдасться встановити, чи був у автора намір розгорнути панораму повісті до, наприклад, трилогії, в якій життєвий шлях молодого людини був би опи-

саний у нових обставинах життя від 50-х років ХХ сторіччя: Ярослав, хоч ділився зі мною на цю тему своїми сумнівами, проте був доволі дискретним. Цей твір – його лебедина пісня – вийшов друком уже після відходу його у вічність (видавництво «Посвіт», Дрогобич), хоч автор до останніх хвилин свого життя працював над його довершенням. Безсумнівно одне – повість «За чужими кордонами» – це достойний гармонійний акорд великого, творчого і плідного життя сина Лемківщини, сина України – Ярослава Бодака.

Володимир Грабовський

